

Sygn. akt III AUa 592/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak
Sędziowie:	SSA Romana Mrotek SSA Barbara Białecka (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 2015 r. w Szczecinie

sprawy P. K.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o odsetki

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 5 czerwca 2014 r. sygn. akt IV U 462/14

- zmienia częściowo zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu P. K. prawo do odsetek od dnia 16 czerwca 2010r., od wypłaconego wyrównania.
- oddala apelację w pozostałej części,
- odstępuje od obciążania ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Romana Mrotek SSA Anna Polak SSA Barbara Białecka

Sygn. akt III AUa 592/14

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 7 marca 2014 roku odmówił ubezpieczonemu P. K. prawa do ustawowych odsetek od niewypłaconego świadczenia emerytalnego.

P. K. nie zgodził się z decyzją organu rentowego i wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie odsetek od niewypłaconych kwot świadczenia emerytalnego.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie domagał się jego oddalenia.

Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 5 czerwca 2014 roku oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Sąd I instancji ustalił, że P. K. wystąpił z wnioskiem o emeryturę rolniczą w styczniu 2008 roku. W związku ze spełnieniem ustawowych przesłanek niezbędnych do ustalenia uprawnień Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 24 stycznia 2008 roku przyznał ubezpieczonemu świadczenie z tytułu emerytury rolniczej. Przy czym zawiesił ubezpieczonemu część uzupełniającą emerytury uznając, że prowadzi on nadal działalność rolniczą. Wniosek taki wywiódł z zaświadczenia wydanego przez Urząd Miasta i Gminy w S. z dnia 7 stycznia 2008 roku, które skarżący przedłożył organowi rentowemu wraz z wnioskiem o świadczenie. Przedmiotowa decyzja uprawomocniła się gdyż ubezpieczony nie złożył odwołania. Dopiero w czerwcu 2013 roku złożył wniosek o ponowne przeliczenie świadczenia emerytalnego i wyrównanie niewypłaconej części. Do wniosku dołączył umowę dzierżawy zawartą pomiędzy małżonkami P. i J. K. a ich synem T. K. zawartą w dniu 1 września 2007 roku. Po odmownej decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 11 lipca 2013 roku ubezpieczony złożył odwołanie do Sądu Okręgowego w Koszalinie. Sąd przeprowadził obszernie postępowanie dowodowe, w wyniku którego ustalił, iż P. K. nie prowadził działalności rolniczej już od daty złożenia wniosku o emeryturę i na tej podstawie zobowiązał organ rentowy do wypłacenia należności równej zawieszony części emerytury poczynając od 1 czerwca 2010 roku. Organ rentowy wykonał orzeczenie sądowe decyzją z dnia 3 marca 2014 roku, wypłacając całą należność główną. Odmówił jednak wypłacenia odsetek wskazując, że ostatnia okoliczność niezbędna do wydania decyzji została rozstrzygnięta dopiero w orzeczeniu sądowym z dnia 27 listopada 2013 roku, zaś wyrok został zrealizowany w ustawowym terminie 30 dni licząc od daty zwrotu akt.

Na podstawie tak poczynionych ustaleń faktycznych, Sąd Okręgowy uznał, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest kwestia odsetek od niewypłaconej części świadczenia emerytalnego, do której prawo zostało prawomocnie przesądzone na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 27 listopada 2013 roku. Sąd I instancji wskazał, że wprawdzie ustawa z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1998 r., Nr 7, poz. 25) nie reguluje wprost kwestii odsetek od opóźnionych świadczeń dotyczących rolników, jednak art. 52 tejże ustawy zawiera odesłanie w tym przedmiocie do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Stanowi on, że sprawach nie uregulowanych w ustawie stosuje się przepisy o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (obecnie zastąpionej przez ustawę o systemie ubezpieczeń społecznych). Następnie Sąd przytoczył treść art. 85 ustawy systemowej i wskazał, że norma zawarta w art. 85 skonkretyzowana została w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 1.2.1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych. W § 2 przywołanego rozporządzenia uregulowano zasady wypłacania odsetek poprzez określenie ich daty początkowej. Obowiązuje ogólna zasada, w myśl której odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń. Przy czym okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji. Okres opóźnienia zaś w ustaleniu świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty z mocy umów międzynarodowych liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji, liczonego od daty wpływu z zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej pełnej dokumentacji oraz należności. W przypadku wypłacania świadczeń okresowych do opóźnienia dochodzi od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności. Przepis reguluje również kwestię opóźnienia w wypłaceniu świadczeń emerytalnych lub rentowych, zleconych Zakładowi do wypłaty na mocy odrębnych przepisów, stanowiąc, że liczy się on od dnia następującego po najbliższym terminie płatności tych świadczeń, przypadającym po upływie 30 dni od wpływu do ZUS decyzji zlecającej wypłatę świadczenia. Jeżeli

świadczenie jest wypłacane osobie uprawnionej za pośrednictwem poczty lub na rachunek bankowy, za dzień wypłaty świadczeń uważa się dzień przekazania należności na pocztę lub do banku.

Sąd Okręgowy wskazał, że przytoczone przepisy ustanawiają ogólną zasadę, że od opóźnionego świadczenia bądź świadczenia nienależnego przysługują odsetki obok należności głównej. W świetle przedstawionej regulacji nie może być, zdaniem tego Sądu, wątpliwości, że organ rentowy co do zasady jest zobowiązany do wypłacenia odsetek. Jedynym wyjątkiem pozostaje przypadek opóźnienia w wypłacie świadczenia niebędący następstwem winy Zakładu. W tym kontekście Sąd Okręgowy wskazał, że zachodzi pytanie, co należy rozumieć pod pojęciem „okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności”. Po czym ustalił, że niewątpliwie wina organu rentowego ma miejsce wówczas, gdy ustalenie prawa bądź wypłata świadczenia nastąpiły z przekroczeniem terminów określonych w ustawie. Sąd Okręgowy powołał treść artykułu 118 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wskazał, że oczywistość w interpretacji art. 118 została zachwiana na skutek noweli wprowadzonej ustawą z 20.4.2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, która rozszerzyła pojęcie „ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji”. Do art. 118 został dodany ust. 1a stanowiący, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego.

Sąd I instancji uznał, że z oczywistych względów nie można przyjąć, iż w każdej sprawie, która znalazła swój finał na sali sądowej, termin do wydania decyzji wykonującej orzeczenie sądowe i realizacji związanego z tym świadczenia, biegnie od daty zwrotu akt rentowych przez sąd. W tym miejscu Sąd orzekający odwołał się do stanowiska Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, który w orzeczeniu z 26.1.2005 r. uznał, że wobec treści znowelizowanego art. 118 z samego faktu wydania przez organ rentowy nowej decyzji będącej rezultatem zabiegów ocennych w postępowaniu sądowym nie można utożsamiać z zawinionym działaniem organu rentowego skutkującym odpowiedzialnością z tytułu odsetek. Sąd Okręgowy zważył, że trudno w całości podzielić zaprezentowany pogląd. Przyjęcie bowiem, że w każdym przypadku sporu sądowego odsetki przysługują od daty wpływu prawomocnego orzeczenia sądowego do organu rentowego, w rzeczywistości przekreśla możliwość skutecznego roszczenia o odsetki po stronie ubezpieczonych, stawiając (w tym zakresie) organ rentowy w uprzywilejowanej pozycji.

Sąd I instancji ustalił, że jeśli z okoliczności sprawy wynika, że już w dacie pierwotnej decyzji powinno zostać ustalone uprawnienie ubezpieczonego i w rezultacie wypłacone związane z nim świadczenie, a z przyczyn leżących po stronie organu rentowego nie zostało zrealizowane, to w świetle art. 85 ustawy systemowej powstaje uprawnienie do żądania odsetek od tych rat, których ubezpieczony nie otrzymał w ustawowym terminie. Jednak uprawnienie ubezpieczonego do odsetek uzależnione jest od wykazania odpowiedzialności organu rentowego za wydanie błędnej decyzji administracyjnej. Według bowiem reguł obowiązujących w prawie ubezpieczeń społecznych i zaopatrzenia emerytalnego, ubezpieczyciel społeczny nie jest zobowiązany do wypłaty odsetek w przypadkach, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności. Podobny punkt widzenia prezentował SN w dotychczasowej linii orzeczniczej. Dlatego Sąd Okręgowy w dalszej kolejności wskazał, że rozważenia wymaga, czy w konkretnej, indywidualnie oznaczonej sprawie zachodzi wskazana wyżej sytuacja. Jeśli analiza okoliczności towarzyszących stwierdzeniu określonego uprawnienia przez sąd prowadzi do wniosku, że organ rentowy nie podjął właściwej decyzji na skutek okoliczności od niego niezależnych, to zobowiązanie do wypłaty odsetek po jego stronie nie istnieje.

Ostatecznie rzeczony Sąd stwierdził, że właśnie z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie. P. K. składając wniosek o emeryturę, z własnej inicjatywy, dołączył do niego zaświadczenie Naczelnika Miasta i Gminy w S.. Z zaświadczenia wynika, że w dacie jego otrzymania był (wraz z małżonką) podatnikiem podatku gruntowego. Sąd Okręgowy podał, że w myśl art. 28 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym. Natomiast w myśl art. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym opodatkowaniu podatkiem rolnym podlegają grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione

na użytkach rolnych, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza. Zgodnie z art. 2 ust. 1 za gospodarstwo rolne uważa się obszar gruntów, o których mowa w art. 1, o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym spółki, nieposiadającej osobowości prawnej. W świetle przytoczonych przepisów Sąd I instancji wywiódł, że zaświadczenie przedłożone przez ubezpieczonego stwarzało domniemanie, że prowadzi on działalność rolniczą. Przy czym Sąd zwrócił uwagę, że wspomniane zaświadczenie nosi datę 7 stycznia 2008 roku i zostało wydane dwa miesiące po zaświadczeniu Naczelnika Urzędu Skarbowego w K.. W tej sytuacji, zdaniem Sądu Okręgowego, trudno odmówić logiki działaniu organu rentowego, który uznał, że P. K. obok działów specjalnych produkcji rolnej, których prowadzenie zakończył 15 października 2007 roku prowadzi inną działalność podlegającą podatkowi rolnemu i w konsekwencji wydał decyzję zgodnie z ustalonym stanem faktycznym. Prawdopodobnie działanie KRUS została potwierdzona dalszym postępowaniem ubezpieczonego, który po otrzymaniu decyzji nie zareagował w żaden sposób i dopuścił do jej uprawomocnienia, pomimo że z pouczenia dołączonego do decyzji jasno wynikały przesłanki decydujące o zawieszeniu części uzupełniającej emerytury.

W takim stanie faktycznym, w ocenie Sądu Okręgowego, nie sposób przypisać Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego jakiegokolwiek odpowiedzialności za niewypłacenie części świadczenia emerytalnego. Sąd ten uznał, że o odpowiedzialności nie przesądza również orzeczenie Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 27 listopada 2013 roku, mocą którego P. K. uzyskał wyrównanie za okres 3 lat. Sąd Okręgowy wywiódł, że niewątpliwie jako Sąd orzekający w niniejszej sprawie jest związany orzeczeniem wcześniejszym zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. (orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby), ale wiąże go tylko treść wyroku. Nie można takiej mocy przypisać uzasadnieniu, ani też roszczeniom pobocznym, do których należy żądanie odsetek. Zatem zarzut odwołującego polegający na wskazaniu orzeczenia zapadłego w sprawie IV U 2083/13 nie może być wystarczający dla korzystnego dla niego rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy rozważał kwestę uznania odpowiedzialności organu rentowego od daty przedłożenia umowy dzierżawnej i doszedł do przekonania, że przedstawienie tej umowy niczego we wcześniej ustalonym stanie faktycznym nie zmienia. W ocenie tegoż Sądu, jak wynika z treści umowy została ona zawarta 1 września 2007 roku, zatem również wcześniej niż zaświadczenie Naczelnika w S. (7 stycznia 2008 roku). Kilkumiesięczna różnica pomiędzy pierwszym zdarzeniem a drugim, w ocenie Sądu I instancji, uzasadnia wnioszek, że treść zaświadczenia obejmuje stan faktyczny powstały po zawarciu rzezzonej umowy. Powyższe doprowadziło Sąd Okręgowy do ustalenia, że P. K. był podatnikiem podatku rolnego niezależnie od faktu zakończenia działalności w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej, jak i niezależnie od umowy dzierżawy zawartej z synem.

Mając na względzie przedstawione rozważania Sąd Okręgowy w Koszalinie uznał, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłaceniu świadczenia w pełnej wysokości w rozumieniu art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Tym samym zastosowanie w sprawie ma art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 52 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, w myśl którego organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. Przy czym w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Zdaniem Sądu Okręgowego, skoro ostatnią przeszkodą do ustalenia wysokości świadczenia P. K. było orzeczenie Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 27 listopada 2013 roku, a decyzja wykonująca wyrok zapadła w terminie 30 dni od daty zwrotu akt, odwołanie podlega oddaleniu na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Apelację od całości wyroku złożył ubezpieczony, który zarzucił naruszenie prawa materialnego tj. art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez przyjęcie, iż do wypłaty świadczenia w postaci części uzupełniającej

emerytury doszło z przyczyn nie leżących po stronie organu rentowego, naruszenie prawa materialnego tj. art. 28 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i art. 6 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez przyjęcie, iż ubezpieczony, w dacie składania wniosku o emeryturę prowadził działalność rolniczą. W oparciu o powyższe wniósł o zmianę decyzji poprzez ustalenie prawa ubezpieczonego P. K. do wypłaty odsetek od wypłaconego decyzją z dnia 3 marca 2014 roku wyrównania.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie na rzecz organu kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie w sposób skutkujący częściową zmianą zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji.

Przy niespornej podstawie faktycznej Sąd Apelacyjny nie podzielił oceny materiału dowodowego, a w konsekwencji oceny prawnej dokonanej przez Sąd Okręgowy.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była kwestia ustalenia daty wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, w tym również akt sprawy Sądu Okręgowego w Koszalinie o sygnaturze IV U 2083/13 doprowadziła Sąd Apelacyjny do przekonania, że ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji był fakt wpłynięcia dnia 17 stycznia 2008 roku do organu wniosku o emeryturę, do którego ubezpieczony dołączył zaświadczenie Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego w K.. Z zaświadczenia tego jasno wynikało, że P. K. prowadził działalność w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej do 15 października 2007 roku. Co więcej, okoliczność tę dostrzegł i przyznał sam organ, albowiem dnia 21 stycznia 2008 roku wydał decyzję o ustaniu w stosunku do P. K. ubezpieczenia społecznego rolników od dnia 1 stycznia 2008 roku z powodu zaprzestania prowadzenia przez ubezpieczonego działów specjalnych produkcji rolnej. To właśnie wskazana decyzja przesądza, że w dacie jej wydania Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ustaliła, że ubezpieczony przestał prowadzić dział specjalny produkcji rolnej. Z tego powodu Sąd Odwoławczy nie znajduje usprawiedliwienia dla kolejnych działań organu w postaci zawieszenia decyzją z dnia 24 stycznia 2008 roku wypłaty części uzupełniającej emerytury.

Nieprawidłowo ocenił Sąd I instancji, jakoby dołączone przez P. K. do wniosku o emeryturę zaświadczenie Naczelnika Miasta i Gminy w S., z którego wynikało, że ubezpieczony wraz z małżonką byli podatnikami podatku gruntowego, stwarzało domniemanie, że ubezpieczony prowadzi działalność rolniczą. Faktem jest, że w art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników ustawodawca wprowadził domniemanie, że uprawniony do świadczeń nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli on lub jego małżonek są właścicielami gospodarstwa rolnego lub prowadzą dział specjalny produkcji rolnej. Domniemanie to kreuje fikcję prawną wynikającą z faktu władztwa nad gospodarstwem rolnym, ale - jak każde domniemanie - może być obalone. W przedmiotowej sprawie domniemanie to skutecznie obalono już w chwili zainicjowania postępowania o emeryturę, składając zaświadczenie Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego w K. o zaprzestaniu prowadzenia przez wnioskodawcę działalności w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej dnia 15.10.2007 roku. Co więcej, Sąd Apelacyjny w Szczecinie konsekwentnie stoi na stanowisku, że uiszczanie podatku rolnego od gruntów, nie oznacza faktycznego prowadzenia działalności rolniczej osobiście i na własny rachunek - opłacanie podatku rolnego, z czym wiąże się utrzymywanie gruntu w kulturze rolnej należy uznać za sprawowanie nadzoru właścicielskiego, co jednak nie oznacza prowadzenia działalności rolniczej (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 lipca 2012 roku, III AUa 220/12). Interpretując dalej art. 28 ust. 1 i 6 w zw. z ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, Sąd Odwoławczy wskazuje, że prawidłowe odczytanie przepisu prowadzi do wniosku, że istotne jest czy ubezpieczony prowadzi na spornym gruncie działalność rolną, a nie to, że jest jego właścicielem. Samo posiadanie gospodarstwa przez właściciela nie jest zatem warunkiem zastosowania art. 28 ust. 1. Częściowe zawieszenie wypłaty świadczeń następuje bowiem wówczas, gdy emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą, czyli przy przyjęciu, że

ma z gruntu jakieś źródło dochodu. Porównanie ustępów 1. i 4. z art. 28. ustawy prowadzi do uwypuklenia pojęcia "prowadzenia (kontynuowania) działalności rolniczej" oraz pojęcia "własności lub posiadania gruntu". Pojęcia te nie są znaczeniowo tożsame. Właśnie z ich niespójności należy wyprowadzić wniosek, że zawieszenie wypłaty świadczeń nie dotyczy osoby jedynie posiadającej gospodarstwo rolne, ale tylko takiej osoby, która gospodarstwo rolne prowadzi i z reguły gospodarstwo to przynosi jej dochód.

Mimo jednak dysponowania przez KRUS, już w dacie złożenia wniosku o emeryturę, dokumentem wskazującym wprost na zaprzestanie prowadzenia przez ubezpieczonego działalności rolniczej z dniem 15.10.2007 roku, organ ten dnia 24 stycznia 2008 roku wydał decyzję o zawieszeniu części uzupełniającej emerytury. Obecność tego dokumentu powoduje, że umowa dzierżawy przedłożona przez ubezpieczonego dopiero w 2013r., której wagę eksponował Sąd Okręgowy, ma drugorzędne znaczenie.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny nie miał wątpliwości co do trafności argumentów apelacji. Nie sposób zgodzić się z ustaleniem przedstawionym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że w rozpoznawanej sprawie ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji był wpływ do KRUS wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 27 listopada 2013 roku. Wnioski płynące z analizy materiału dowodowego, a szczególnie z akt sprawy IV U 2083/13, są odmienne. W ocenie Sądu Odwoławczego okolicznością taką był wpływ do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału (...) w K. wniosku ubezpieczonego o emeryturę wraz z załącznikami, tj. 17 stycznia 2008 rok. W tej dacie bowiem organ posiadał pełnię wiedzy odnośnie zaprzestania prowadzenia na przedmiotowych gruntach działalności rolniczej przez P. K.. Organ powinien zatem w stosunku do P. K. wydać decyzję uwzględniającą ten fakt i nie zawieszać części uzupełniającej świadczenia.

W wyniku dokonanych ustaleń faktycznych opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia należało uznać za spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy.

W tym miejscu za Sądem Okręgowym powtórzyć trzeba, że wprawdzie ustawa z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1998 r., Nr 7, poz. 25) nie reguluje wprost kwestii odsetek od opóźnionych świadczeń dotyczących rolników, jednak art. 52 tejże ustawy zawiera odesłanie w tym przedmiocie do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Tak więc, w myśl art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, ze zm.; dalej: ustawa o s.u.s.), jeżeli organ - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Sąd Odwoławczy zwraca w tym miejscu uwagę, że kwestia prawa ubezpieczonego do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia w przypadku braku orzeczenia odpowiedzialności organu rentowego była już przedmiotem rozstrzygnięć Sądu Najwyższego. Zgodnie ze stanowiskiem rzeczonego Sądu brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia.

Zgodnie natomiast z treścią art. 133 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż:

1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3;

2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Mając na uwadze treść wyroku i uzasadnienia Sądu Okręgowego w sprawie IV U 2083/13, z którego wynika, że wniosek o ponowne ustalenie przez organ rentowy wysokości świadczenia ubezpieczony zgłosił w dniu 26 czerwca 2013 roku, a przyznanie niższych świadczeń było następstwem błędu organu, wypłata podwyższonego świadczenia winna nastąpić za okres 3 lat wstecz, poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek, tj. od czerwca 2010 roku. Z decyzji przyznającej ubezpieczonemu emeryturę rolniczą - wynika, iż termin wypłaty organ ustalił na piętnasty dzień każdego miesiąca (k. 23 akt KRUS). Zatem świadczenie za czerwiec 2010r. w pełnej wysokości organ powinien wypłacić 15 czerwca 2010r.. Skoro tego nie uczynił, od dnia 16 czerwca 2010r. pozostawał w opóźnieniu, za które ponosi odpowiedzialność i od tej daty jest zobowiązany wypłacić ubezpieczonemu odsetki ustawowe.

Wypłacie odsetek od daty wcześniejszej stoi na przeszkodzie treść cytowanego art. 133 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dlatego w tym zakresie Sąd Odwoławczy apelację oddalił (art. 385 k.p.c.)

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Apelacyjny uznał apelację za uzasadnioną w części i z mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił częściowo zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję.

Na podstawie art. 102 k.p.c., Sąd Apelacyjny odstąpił od obciążania ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu apelacyjnym, w części w jakiej przegrał postępowanie apelacyjne.